



### STIPE RUBINIĆ

Smrt je nemilosrdno i zauvijek odnijela obitelji i geodetskim kolegama, u listopadu 1992. godine, 60-godišnjeg geometra Stipu Rubinića iz Cresa.

Stipe Rubinić rođen je 1932. godine u Mošćeničkoj Dragi na istočnoj obali Istre. Sva ga je njegova okolina neobično voljela i prihvaćala zbog njegovih kvaliteta i ljudskih vrлина koje je svestrano ispoljavao, na svim područjima praktičnog življenja.

Gimnazijski se školovao u Opatiji i u Puli. Trpio je kao hrvatski mladać jad i čežnju nesamostalne Istre onog vremena, gledajući preko Rijeke za matičnom domovinom, koja mu je svakog jutra, izlaskom sunca, donosila u Kvarnerski zaljev pozdrave iz Hrvatske.

Zvanje geometra stekao je školovanjem u Puli i u Zagrebu dok željeni prvi stupanj geodetske spreme i zvanja, iako je to pokušavao već u kasnijim životnim godinama, zbog zdravstvenih teškoća nije nikada dosegnuo. Vrijedno je inače istaknuti da mu je osobni i prirodni intelekt bio daleko iznad uobičajenog i za danas najviše akademske titule, no formalan život mu to skoro nikada nije priznavao.

Nakon završene srednje geodetske škole apsolvirao je studij više stručne spreme na Geodetskom fakultetu u Zagrebu i bio je jedan od najboljih studenata. Svoj radni vijek prije umirovljenja završio je kao čelnik katastarske uprave u općini Cres—Mali Lošinj. Od stručno-profesionalnih kvaliteta vezanih za radno mjesto vrijednoga katastarskog mjernika, poželjno je istaknuti da je organizirao jednu od najljepših a vjerojatno i posljednju katastarsku izmjeru u Hrvatskoj, izvedenu u maniri klasične numeričke geodezije sa cjelovito obnovljenom zemljišnom knjigom, dokazujući kako je to ipak moguće i za tzv. najteže slučajeve imovinsko-pravnih odnosa na tom dijelu hrvatske obale. Kao krunu svemu tomu, bio je i organizator katastarske izmjere gradića Cresa fotogrametrijskom metodom.

A ono što je inače iza sebe ostavio Stipe Rubinić kao svestrani stručnjak i domoljub, iako se to ne može opisati u ovakvoj spomenarskoj opservaciji, bilo bi nepravedno barem ne spomenuti.

Na cesti Cres—Porozina odredio je geodetskim putem i stabilizirao mjesto 45° sjeverne geografske širine s upozorenjem namjerniku gostu, da je upravo prešao polovicu udaljenosti između ekvatora i pola naše planete. Njegova izračunavanja i prijenos podataka na teren, kasnije su se izradbom ODK 1:5000 pokazala kao savršenima.

S. Rubinić je bio vrstan matematičar, poznavatelj astronomije, sferne trigonometrije, zakonitosti kartografskih projekcija, sve iznad razine njegove formalne

naobrazbe. Te su se osobine odražavale u mnogim njegovim postupcima i radovima, kojima su se divili svi njegovi prijatelji.

Posjetiteljima grada Cresa podario je kao turističku atrakciju izračunane radijalne udaljenosti gradića Cresa do 19 glavnih europskih gradova. Sračunao je nadalje i elemente za transformaciju iz Krimskog sustava u Gauss-Krügerovu projekciju za otok Cres.

Osim proučavanja pogreške učinjene u početku 18. stoljeća, prigodom priklička Hrvatskog primorja i Dalmacije na europsku triangulaciju, a koja se pogreška dogodila upravo na njegovu otoku — Malom Lošinju, Rubinić je proučavao točnost karte što ju je izradio Fortis u 1770. godini, uspoređujući je sa suvremenim pomorskim kartama otoka Cresa i Lošinja.

Za izračunano geometrijsko središte (težište) otoka Cresa i Lošinja (koje se nalazi nešto južnije od Vranskog jezera na otoku Cresu) nije imao materijalnu potporu da to mjesto fizički na terenu obilježi.

Rubinić je bio pasionirani zaljubljenik i istraživač starih sunčanih satova, dobar poznavatelj analitičkih i deskriptivnih rješenja satnih linija, njihove konstrukcije u tzv. horizontalnim i vertikalnim rješenjima, pa čak i onih sunčanih satova iz 15. stoljeća.

Dok je u creskom otočkom Vjesniku pisao o zanimljivim temama iz otočke graditeljske i druge baštine, o starim creskim običajima u trgovačkim poslovima, posebice u prodaji drveta, o starim mjerama, a u agronomskom časopisu o fitosanitaciji creske masline i njene zaštite od zle i dosadne maslinaste mušice, dotle je kao katastarski geometar bio posebno osjetljiv na ispravnost pisanja hrvatskih toponima na području Cresa i Lošinja, volio je jezičnu čistoću svog istarskoga rodnoga kraja a u čitanju karata znao je često reći: »Na našim kartama i planovima trebala bi zasjati u punom sjaju naša lijepa i kao suza čista hrvatska riječ.«

Dok je ploveći u svojoj maloj barci u vodama oko otoka Cresa bio strogi čuvar našega podmorja i njegova ribljeg bogatstva od bezočnih štetočina, stranaca — podvodnih ribolovaca opremljenih supermodernim opremama za tamnjenje creskoga ribljeg fonda, dotle se na kopnu često žestoko opirao zlim dusima suvremenih prostornih planera koji su u jednom trenutku bezumlja htjeli svojim prostornim rješenjima narušiti prostorni integritet stoljećima staroga samostalnoga franjevačkog vrta i okolnih prostora u samom gradu Cresu. Njegovo domoljublje u tom pogledu nije poznavalo granica.

Činio je u životu mnogo malih stvari koje su ga ispunjavale nutarnjim zadovoljstvom a prema okolini činile ga velikim Stipom Rubinićem.

*Marijan Božićnik*